

Informācija par ledzīvotāju ienākuma nodokli*

Saskaņā ar likumu "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" ar nodokli tiek aplikti privātpersonu **ienākumi no kapitāla**, tajā skaitā no kapitāla pieauguma, kā arī no darba devēja veiktajām iemaksām pensiju 3. līmeņa un uzkrājošās dzīvības apdrošināšanas līgumos.

Sniedzam skaidrojumu par minētā nodokļa piemērošanu un nomaksu par ienākumiem, ko fiziskās personas – Latvijas nodokļu rezidenti – ir guvuši no dažādiem uzkrājumu un ieguldījumu veidiem.

Konsultācijas VID

Bezmaksas atbalstu gada ienākuma deklarācijas un deklarācijas par ienākumu no kapitāla pieauguma aizpildīšanai varat saņemt pie Valsts ieņēmumu dienesta nodokļu konsultantiem – klātienē, sazinoties pa bezmaksas tālruni +371 67120000 vai nosūtot e-pasta vēstuli vid.konsultanti@vid.gov.lv.

Krājkonts

- Nodokļa likme ir 20% no krājkontā gūtajiem peļņas procentiem.
- Brīdī, kad tiek izmaksāti uzkrātie procenti, banka automātiski ieskaita nodokli valsts budžetā.
- Nomaksāto nodokļu apmēru varat uzzināt norēķinu konta izrakstā.

Terminnoguldījums

- Nodokļa likme ir 20% no terminnoguldījumā gūtajiem peļņas procentiem.
- Brīdī, kad tiek izmaksāti uzkrātie procenti (noguldījuma termiņa beigās), banka automātiski ieskaita nodokli valsts budžetā.
- Samaksāto nodokļu apmēru varat uzzināt norēķinu konta izrakstā.

* Šeit sniegtā informācija ir informatīva, un AS SEB banka neuzņemas atbildību par izdevumiem vai zaudējumiem, kuri var rasties, ja tā nesakrīt ar Valsts ieņēmumu dienesta vai citas kompetentas iestādes sniegto skaidrojumu. Lai iegūtu papildu informāciju par ienākumu no noguldījumiem un ieguldījumiem aplikšanu ar nodokļiem, AS SEB banka iesaka konsultēties Valsts ieņēmumu dienestā vai ar saviem nodokļu konsultantiem.

Pensiju 3. līmenis

- Pensiju 3. līmeņa kapitāla izmaksas brīdī ieguldīšanas rezultātā gūtajai peļņai (pozitīvai starpībai starp izmaksājamo kapitālu un veiktajām iemaksām) tiek piemērots nodoklis par ienākumu no kapitāla 20% apmērā, kas tiek automātiski ieturēts uzkrājuma izmaksas brīdī.
- Pensiju 3. līmeņa kapitāla izmaksas brīdī darba devēja iemaksām tiek piemērots iedzīvotāju ienākuma nodoklis 23% apmērā (nodoklis no atalgojuma, kuru darba devējs iemaksājis pensiju 3. līmenī bez algas nodokļu nomaksas), kas tiek automātiski ieturēts uzkrājuma izmaksas brīdī.

Uzkrājošā dzīvības apdrošināšana

- Uzkrājošās dzīvības apdrošināšanas uzkrājuma izmaksas brīdī ieguldīšanas rezultātā gūtajai peļņai (pozitīvai starpībai starp izmaksājamo uzkrājumu un samaksātajām apdrošināšanas prēmijām) tiek piemērots nodoklis par ienākumu no kapitāla 20% apmērā, kas tiek automātiski ieturēts uzkrājuma izmaksas brīdī.
- Uzkrājošās dzīvības apdrošināšanas uzkrājuma izmaksas brīdī darba devēja iemaksām tiek piemērots iedzīvotāju ienākuma nodoklis 23% apmērā, kas tiek automātiski ieturēts uzkrājuma izmaksas brīdī.

Ieguldījumu fondi

- Ienākuma nodoklis tiek piemērots 20% apmērā no kapitāla pieauguma, kas radies, pārdodot vai citā veidā atsavinot ieguldījumu fondu daļas. Kapitāla pieaugumu nosaka kā ieguldījumu fondu atsavināšanas cenas un iegādes izmaksu (tajā skaitā uz šo darījumu attiecināmās komisijas) starpību. Ja atsavināšanas rezultātā veidojušies zaudējumi, nodoklis valsts budžetā nav jāiemaksā.
- Ja par ieguldījumiem fondā Klientam tiek izmaksāti pamudinājumu maksājumi, arī tie ir jāiekļauj kapitāla pieauguma aprēķinā kā kapitāla pieauguma (ieņēmumu) daļas palielinājums tajā periodā, kad ir saņemti pamudinājumu maksājumi.
- Fondu daļu īpašnieki, kas fondu daļas iegādājušies līdz 2009. gada beigām, var izmantot likumā "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" noteikto atbrīvojumu – nodokli no fondu atsavināšanas rezultātā iegūtās summas rēķinot par periodu, kurš proporcionāli attiecas uz laiku no 2010. gada.
Piemērs: klients 2009. gada janvārī ir nopircis ieguldījumu fonda daļas par 1000 eiro un 2018. gada janvārī pārdevis tās par 1500 eiro. Gūtā peļņa ir 500 eiro. Fondi klienta īpašumā ir bijuši 9 gadus jeb 108 mēnešus, savukārt kapitāla pieauguma nodoklis ir jāmaksā tikai par pēdējo 8 gadu peļņu. Apliekamais ienākums = (500 eiro : 108 mēneši) × 96 mēneši = 444 eiro, nodoklis – 20% no 444 eiro = 88,80 eiro.
- Par ienākuma deklarēšanu un nodokļa nomaksu ir atbildīgs ieguldītājs.

Parāda vērtspapīri

- Nodokļa likme ir 20% no kapitāla pieauguma jeb darījumos ar parāda vērtspapīriem gūtās peļņas. Kapitāla pieaugumu nosaka kā parāda vērtspapīru atsavināšanas cenas vai to dzēšanas vērtības un iegādes izmaksu (tai skaitā – uz šo darījumu attiecināmās komisijas) starpību. Ja atsavināšanas rezultātā veidojas zaudējumi, nodoklis valsts budžetā nav jāiemaksā.
- Kapitāla pieaugumu, kas gūts no Latvijas vai citas Eiropas Savienības dalībvalsts vai Eiropas Ekonomikas zonas valsts un pašvaldību parāda vērtspapīru atsavināšanas, neapliek ar iedzīvotāju ienākuma nodokli.
- Par ienākuma deklarēšanu un nodokļa nomaksu ir atbildīgs ieguldītājs.
- Ja parāda vērtspapīriem tiek izmaksāti procenti (kuponu maksājumi):
 - un ja ienākums gūts no Latvijas vai citas Eiropas Savienības dalībvalsts, vai Eiropas Ekonomikas zonas valsts un pašvaldību parāda vērtspapīriem, attiecīgo ienākumu neapliek ar iedzīvotāju ienākuma nodokli;
 - un ja emitents kupona izmaksas brīdī ir ieturējis ienākuma nodokli, piemērojot 20% vai lielāku nodokļa likmi, tad ieguldītājam nav jāmaksā papildu nodoklis par šo ienākumu. Ja izmaksas brīdī ir piemērots nodoklis pēc zemākas nodokļa likmes, tad ieguldītāja pienākums ir samaksāt starpību starp aprēķināto nodokli pēc 20% likmes un emitenta ieturēto nodokļa summu;
 - citos gadījumos ieguldītāja pienākums ir deklarēt un nomaksāt iedzīvotāju ienākuma nodokli 20% apmērā no saņemto ienākumu summas.

Akcijas

- Nodokļa likme ir 20% no kapitāla pieauguma jeb darījumos ar akcijām gūtās peļņas. Kapitāla pieaugumu nosaka kā akciju atsavināšanas cenas un iegādes izmaksu (tajā skaitā uz šo darījumu attiecināmās komisijas) starpību. Ja atsavināšanas rezultātā veidojas zaudējumi, nodoklis valsts budžetā nav jāiemaksā.
- Par ienākuma no kapitāla pieauguma deklarēšanu un nodokļa nomaksu ir atbildīgs ieguldītājs.
- Ja par akcijām tiek izmaksātas dividendes, šo ienākumu neapliek ar iedzīvotāju ienākuma nodokli šādos gadījumos:
 - ja dividendes ir apliktas ar 20% uzņēmumu ienākuma nodokli (UIN) atbilstoši Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumam (t.i., ja dividendes izmaksā Latvijā reģistrēts uzņēmums no peļņas, kas gūta no 2018. gada 1. janvāra);
 - ja uzņēmumu ienākuma nodoklis vai iedzīvotāju ienākuma nodoklis ir samaksāts ārvalstīs.Citos gadījumos ieguldītāja pienākums ir deklarēt un nomaksāt iedzīvotāju ienākuma nodokli 20% apmērā no saņemto dividenžu summas.

Kā deklarēt ienākumu no kapitāla pieauguma:

A) Ja vērtspapīru darījumiem tiek izmantots norēķinu konts:

- Ja taksācijas periodā tiek atsavināti dažādi vērtspapīri, nodokli no kapitāla pieauguma 20% apmērā aprēķina no kopējā kapitāla pieauguma. Kapitāla pieaugumu no vienu vērtspapīru atsavināšanas atļauts samazināt par zaudējumiem, kas taksācijas periodā radušies no darījumiem ar citiem vērtspapīriem.
- Kapitāla pieauguma deklarēšana ir jāveic reizi ceturksnī, ja kopējais kapitāla pieaugums pārsniedz 1000 eiro. Savukārt, ja kopējā peļņa no darījumiem ar vērtspapīriem nepārsniedz 1000 eiro, deklarācija jāiesniedz reizi gadā. Nodoklis no gūtās peļņas ir jāiemaksā Valsts kases kontā LV91TREL1060000110000 15 dienu laikā no deklarācijas iesniegšanas dienas.
- Ienākumus no kapitāla pieauguma jāuzrāda deklarācijā par ienākumu no kapitāla pieauguma.
- Par ienākuma deklarēšanu un nodokļa nomaksu ir atbildīgs ieguldītājs.

B) Ja vērtspapīru darījumiem tiek izmantots ieguldījumu konts:

- Iedzīvotāju ienākuma nodoklis ir jādeklarē un jāapmaksā tad, kad izmaksas no attiecīgā konta pārsniedz iemaksas šajā kontā.
- Pozitīvas starpības gadījumā ienākuma nodoklis jāmaksā, iekļaujot to gada ienākumu deklarācijā.
- Ja no ienākumiem, kas ieskaitīti ieguldījumu kontā, iedzīvotāju ienākuma nodoklis jau ir ieturēts, tad par šo ienākumu summu var samazināt ar nodokli apliekamo daļu.
- Par ienākuma deklarēšanu un nodokļa nomaksu ir atbildīgs ieguldītājs.